

**Konferencja naukowa w ramach 96. Walnego Zjazdu Delegatów
Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego**

*Miasteczko – Sztetl – Städtchen
Wokół konstruowania „wielokulturowości” i „lokalnego dziedzictwa”*

Przysucha, 23–26 września 2020 roku

Organizatorzy:

Polskie Towarzystwo Ludoznawcze – Zarząd Główny
Polskie Towarzystwo Ludoznawcze – Oddział Warszawski
Muzeum im. Oskara Kolberga w Przysusze, Oddział Muzeum Wsi Radomskiej
w Radomiu
Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Warszawskiego

Mamy zaszczyt i przyjemność zaprosić Państwa do uczestnictwa w ogólnopolskiej konferencji naukowej, która odbędzie się w Przysusze w ramach 96. Walnego Zgromadzenia Delegatów PTL, w 125-lecie powstania Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego i w 130 rocznicę śmierci Oskara Kolberga.

Dzieje Przysuchy zmaterializowały się w jej przestrzeni w postaci m.in. trzech rynków: niemieckiego, żydowskiego i polskiego (w takiej kolejności powstawały tu trzy dzielnice, z których każda posiadała niegdyś odrębne prawa miejskie), XVIII-wiecznej murowanej synagogi, oheli kryjących szczątki przysuskich cadyków, klasycystycznego kościoła rzymskokatolickiego oraz XIX-wiecznego dworu Dembińskich, mieszczącego dziś Muzeum im. Oskara Kolberga. Jako miejsce narodzin i wczesnego dzieciństwa Kolberga (1814-1890) miasteczko to ma niebagatelne znaczenie dla tożsamości polskiej etnografii/etnologii/antropologii społeczno-kulturowej.

Heterogeniczna tradycja z jednej strony wyróżnia Przysuchę na tle innych małych miast w Polsce, z drugiej zaś prowokuje szereg pytań: o kulturową i społeczną ciągłość, ale i o jej zerwanie; o pustkę po nieobecnych i o różne sposoby jej zagospodarowywania (materialne, symboliczne, dyskursywne); o rekonstrukcje wielokulturowej przeszłości, ale też o jej zaniedbanie i zapomnienie. Wskazane tu kontrasty ucieleśniają się w nawarstwieniach praktyk kulturowych, które mogą równie dobrze przekształcać lub zawłaszczać materialne i symboliczne przestrzenie po Innych, jak i z ogromną intensywnością wytwarzać ich reprezentacje i wplatać je w konstrukcje lokalnego dziedzictwa. „Wielokulturowość” stanowi bezpieczną ramę dla opowieści o lokalnych Innych. Stanowi też horyzont tych opowieści, poza który wybiega się rzadko.

Chcielibyśmy, aby podczas konferencji w Przysusze jedną z płaszczyzn odniesienia dla dyskusji w tak zarysowanym obszarze była antropologia miasteczka, drugą zaś – krytyczna refleksja nad konstrukcjami „wielokulturowości” i „lokalnego dziedzictwa”. Problematykę obrad konferencyjnych planujemy zatem ująć w dwa plenarne bloki.

Blok plenarny 1:

Małe miasta/miasteczka stanowią ważną część polskiego krajobrazu, jednak niewielu etnografów / etnologów / antropologów definiuje swoje zainteresowania badawcze w oparciu o kategorię *miasteczka*. Chcielibyśmy postawić pytanie o warunki możliwości „antropologii miasteczka”. Czym jest miasteczko dla etnografów / etnologów / antropologów, którzy prowadzą w nim badania? Przedmiotem badań, terenem badań, ramą badawczą? Przy pomocy jakich kategorii/pojęć/terminów można konstruować taki przedmiot badań? W jaki sposób powinien on być badany? Interesuje nas weryfikacja projektu antropologii miasteczka zarówno na poziomie teoretyczno-metodologicznym, jak i opisowym (etnograficznym), a także w perspektywie interdyscyplinarnej i w odniesieniu do innych kontekstów kulturowych.

Blok plenarny 2:

Przysucha jako miejsce narodzin i wczesnego dzieciństwa Oskara Kolberga (1814–1890) inspiruje do zastanowienia się nad statusem wiedzy antropologicznej jako wiedzy eksperckiej. Chcielibyśmy postawić pytanie o to, jaką rolę w pejzażu praktyk związanych z „wielokulturowością” i „lokalnym dziedzictwem” odgrywa etnografia / etnologia / antropologia społeczno-kulturowa. Jak wielokulturowość i lokalne dziedzictwo, jako kategorie obecne zarówno w języku potocznym jak i w repozytorium narzędzi analizy rzeczywistości kulturowej, są używane przez etnografów / etnologów / antropologów kultury i jakie ma to konsekwencje? Jak

etnografowie / etnologzy / antropolodzy kreują „wielokulturowość” i „lokalne dziedzictwo”? Jak się to zmieniało na przestrzeni dziejów naszej dyscypliny i w zależności od innych czynników?

Tak sproblematyzowane ramy debaty konferencyjnej nasuwają szereg zagadnień szczegółowszych, które mogłyby być dyskutowane także w czasie obrad poszczególnych sekcji PTL (do których dyspozycji przewidujemy dwie i pół godziny w drugim dniu konferencji). Widzimy wśród nich na przykład:

- Relacje większość–mniejszość rozpatrywane w społeczno-kulturowym kontekście miasteczek.
- Konstrukcje „wielokulturowości” a relacje władzy, z uwzględnieniem mechanizmów przemocy.
- Czy kategoria „wielokulturowości” da się współcześnie obronić/uratować? Jak?
- Czy istnieje dziedzictwo żydowskie (i niemieckie) w Polsce? Jakie są granice stosowania tego terminu?
- Lokalne praktyki konstruowania dziedzictwa i pamięci ze szczególnym uwzględnieniem relacji polsko-żydowsko-niemieckich.
- Konstruowanie dziedzictwa kulturowego a rynek turystyczny.
- Reprezentacje miasteczek w muzeach na wolnym powietrzu.
- Żydzi u Kolberga – *revisited*.
- Przestrzeń żydowska/pożydowska w polskich miasteczkach AD 2020 (również w odniesieniu do innych nieobecnych – Niemców, Ukraińców i in.).
- Dylematy etyczne w etnograficznych badaniach problematyki polsko-żydowskiej i antysemityzmu.
- Poza wielokulturowość. Alternatywne sposoby opowiadania o lokalnych Innych.

Sekcje PTL przewidują następujące działania:

Sekcja Antropologii Jedzenia

Obrady na temat „Wiele kultur, wiele kuchni. Antropologia jedzenia polskich miast, miasteczek i ich okolic”.

Zgłoszenia prosimy kierować na adres:

joanna.mroczkowska12@gmail.com

Sekcja Folklorystyczna

Godz. 14:30-15:30 – zebranie sprawozdawczo-wyborcze członków Sekcji (wybory zarządu na nową kadencję)

Godz. 16:00-18:00 – spotkanie pt. „Między folklorem a historią mówioną”. Dyskusja

wokół książki *O tym nie wolno mówić. Zagłada Żydów w opowieściach wspomnieniowych ze zbiorów Dionizjusza Czubali*.

Sekcja Metodologiczna

Obrady na temat „Antropologiczne badania praktyk i polityk zarządzania dziedzictwem kulturowym na przecięciu lokalnego z globalnym”.

Zgłoszenia prosimy kierować na adres: katarzyna.majbroda@uwr.edu.pl

Sekcja Muzeologiczna

Godz. 14:30-15:30 – zebranie sprawozdawczo-wyborcze Sekcji Muzeologicznej PTL

Godz. 16:00-18:00 – dyskusja na temat „Muzeum miasta. Jakie powinny być jego powinności w odniesieniu do nowej definicji muzeum proponowanej przez ICOM”.

Referat wprowadzający wygłosi dr hab. Katarzyna Barańska, prof. UJ.

Sekcja Stroju Ludowego i Sekcja Ukrainoznawcza zorganizują spotkania dla członków i zainteresowanych. Informacja o nich zostanie rozesłana w terminie późniejszym.

Osoby zainteresowane uczestnictwem w konferencji prosimy o przysłanie wypełnionego formularza zgłoszeniowego na adres ptl.warszawa@gmail.com do dnia **29 lutego 2020 r.**

O przyjęciu referatu na konferencję poinformujemy do 31 marca 2020 r.

Ramowy program konferencji zostanie ogłoszony do końca kwietnia 2020 r., wtedy też podamy szczegóły organizacyjne.

Autorzy referatów będą mieli możliwość składania artykułów do punktowanego czasopisma „Journal of Urban Ethnology”, które otworzy łamy rocznika 2021 dla wyników konferencji.

Opłatę organizacyjną wnoszą wszyscy uczestnicy konferencji. Dla członków PTL opłata wynosi 150 zł, dla pozostałych uczestników 250 zł.

Organizatorzy zarezerwują noclegi dla uczestników i zapewnią komunikację z miejscami obrad. Koszty noclegów pokrywają uczestnicy/jednostki delegujące. Faktury zostaną wystawione przez PTL zgodnie z informacjami wpisanymi w formularzu zgłoszeniowym (bez możliwości zmian). Zaplanowane są także imprezy towarzyszące, do udziału w których zachęcamy wszystkich uczestników spotkania w

Przysusze; informacje szczegółowe oraz koszty uczestnictwa w tych wydarzeniach zostaną podane w terminie późniejszym.

Komitet organizacyjny:

Katarzyna Markiewicz – sekretarz konferencji

Katarzyna Waszczyńska – sekretarz konferencji

Anna Czyżewska

Anna Engelking

Joanna Koźmińska

Alicja Mironiuk-Nikolska

Magdalena Zatorska